

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. Mevrouw dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ 'S-GRAVENHAGE

Amsterdam, 18 maart 2016
Kenmerk: 16-008
Betreft: Podiumkunsten in problemen door arbeidswetgeving

Geachte mevrouw Bussemaker,

De bij de NAPK aangesloten podiumkunstproducenten kwamen op 4 maart jl. voor een arbeidsvoorwaardenoverleg bijeen. Zij hebben toen hun grote ongerustheid geuit over de steeds verdergaande wettelijke beperkingen om flexibele arbeid in te zetten. Hun zorgen wil ik door middel van deze brief graag met u delen, waarbij ik u en uw collega-minister Asscher vraag om hier aandacht aan te schenken en de podiumkunstensector niet tussen de wal en het schip van de veranderende regelgeving te laten vallen.

De combinatie van de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) die in 2015 van kracht werd, en de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA) die per 1 mei 2016 ingaat, zorgt bij de podiumkunstproducenten voor een grote belemmering om de inzet van personeel te laten aansluiten op de praktijk van deze sector en de kosten daarvan beheersbaar te houden.

Hoewel wij de doelstellingen van de WWZ onderschrijven en er alles aan doen om goed werkgeverschap binnen onze sector te bevorderen, zien wij in de praktijk van onze leden dat de doelstelling om meer vaste dienstverbanden te realiseren met de huidige WWZ niet kan en niet zal worden bereikt. Dit komt doordat het overgrote deel van de producenten slechts een kleine kern heeft van vaste medewerkers, veelal in bureau- en managementfuncties. De producties zelf worden steeds meer op projectbasis gemaakt en uitgevoerd, met wisselende casts en teams. Dit is enerzijds inherent aan de aard van de sector, anderzijds wordt deze ontwikkeling versterkt door de grote overheidsbezuinigingen op de subsidies van de instellingen die sinds 1 januari 2013 zijn doorgevoerd. De podiumkunstinstanties zijn sindsdien gedwongen om met veel minder financiële middelen hun taakstellingen te realiseren.

Deze bezuinigingen hebben, zoals ook de in januari jl. verschenen *Verkenning Arbeidsmarkt Culturele Sector* (door SER en Raad voor Cultuur) signaleert, geleid tot een grote toename van zzp-ers die vaak tegen (zeer) lage tarieven in de sector werken. Maar ook vóór de bezuinigingen werd in de podiumkunstensector al veel met flexibele arbeidsrelaties gewerkt. Voordat de WWZ van kracht werd bood de Cao Theater en Dans voor alle functies de mogelijkheid om een groot aantal (vijftien) contracten voor bepaalde tijd te geven, zonder dat daarna een vast dienstverband ontstond. Met de komst van de WWZ bestaat deze flexibiliteit alleen nog voor acteurs en dansers, dankzij een op verzoek van sociale partners toegekende ministeriële uitzondering. Andere medewerkers moeten, als bij cao zo'n verruiming kan worden geregeld, na maximaal zes contracten en 48 maanden in vaste dienst genomen worden. Is zo'n cao-bepaling er niet of is er helemaal geen cao, zoals bij de muziekensembles, dan volgt vaste dienst al na drie contracten en 24 maanden. Extra complicerend in de WWZ is dat de periode tussen een oud en een nieuw contract meer dan zes maanden moet zijn, willen deze contracten niet als opeenvolgend worden beschouwd. Onder de oude wetgeving was dit drie maanden, waarmee onderbrekingen tussen projecten of

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

tussen theaterseizoenen beter konden worden overbrugd zonder dat ongewild een vast dienstverband ontstond.

Per 1 mei 2016 komt hier dus de wet DBA bij. Ook hiervoor geldt dat wij het doel van deze wet, het tegengaan van schijnzelfstandigheid, onderschrijven. Echter, het gevolg van de wet DBA voor de podiumkunsten is een forse beperking van het aantal medewerkers dat als zelfstandige kan worden ingezet, omdat een aantal functies in deze sector onder de nieuwe wet niet aan de criteria voor zelfstandigheid voldoet. Dit betekent voor de instellingen een tweede grote beperking in het flexibel kunnen inzetten van arbeidskrachten. Een gevolg van de wet DBA zal zijn dat er meer medewerkers in loondienst moeten komen. Hierdoor zullen in veel gevallen de arbeidskosten (fors) hoger worden, een kostenverhoging waarvoor de meeste instellingen geen ruimte hebben op hun begrotingen.

Door de beperkingen in de inzet van flexibele arbeid die de combinatie van de WWZ en de DBA veroorzaakt, staan de producenten voor het vraagstuk hoe zij binnen hun financiële mogelijkheden de producties, voorstellingen en taakstellingen op het gebied van talentontwikkeling, vernieuwing en dergelijke nog kunnen realiseren.

Vaste dienstverbanden bieden in de meeste gevallen geen oplossing. Deze passen in veruit de meeste gevallen niet bij de werkwijze van de sector en zijn daardoor veel te duur voor de instellingen. Zowel medewerkers als instellingen worden door vaste dienstverbanden belemmerd in de wendbaarheid en flexibiliteit die de dynamiek van de sector vereisen. Omdat er bovendien te weinig continuïteit is in het werk bij een en dezelfde producent, leiden vaste dienstverbanden al gauw tot loonkosten waar geen productiviteit tegenover staat. De producenten kunnen deze onrendabele kosten niet dragen.

De conclusie van bovenstaande is dat er in de podiumkunsten dringend behoefte bestaat aan meer flexibiliteit in het contracteren van medewerkers dan de nieuwe wetgeving toelaat.

Wij hebben kennis genomen van de brief van minister Asscher aan de Eerste Kamer van 3 maart jl., waarin hij aangeeft welke stappen het kabinet genomen heeft en nog wil nemen om tot evenwichtiger verhoudingen tussen werknemers en zelfstandigen te komen. Hoewel wij deze intentie toejuichen, zien wij hierin op korte termijn helaas nog geen soelaas voor onze sector.

Een manier om de benodigde flexibiliteit deels te kunnen behouden, is dat alle sectorspecifieke functies worden uitgezonderd van de ketenregeling in de WWZ. Het gaat hier om de voorstellings- en productiegebonden functies. Immers, voor al deze functies geldt dat zij op basis van persoonlijke kwalificaties, artistiek talent en/of bijzondere expertise en kunde worden ingevuld voor één bepaald project of programma en niet voor doorlopende werkzaamheden.

Wij bepleiten daarom bij minister Asscher (zie bijlage) dat ten aanzien van de ketenbepaling in de WWZ een uitzonderingsmogelijkheid wordt opgenomen voor (bedrijfsonderdelen van) sectoren. Dit in aanvulling op de bestaande uitzonderingsmogelijkheid voor specifieke functies. Wanneer het voortbestaan van sectoren, zoals ingeval van de podiumkunsten, daarvan afhankelijk is, bestaat er ons inziens een noodzaak voor dergelijk maatwerk.

Daarnaast is het van essentieel belang dat de subsidievoorwaarden waar podiumkunstinstanties aan moeten voldoen, aansluiten bij een professionele bedrijfsvoering met de erkenning - en oormerking - van realistische budgetten voor personeel en arbeidsvoorwaarden. Momenteel is dat vaak nog onvoldoende het geval. Dit geldt in beperktere mate voor BIS-instellingen, maar in sterke mate voor de door het FPK en/of door andere overheden gesubsidieerde instellingen. Er is niet alleen meer (arbeidsvoorwaarden-)subsidie nodig, maar ook haalbare prestatie-afspraken tussen subsidiënt en podiumkunstproducent zijn nodig.

NEDERLANDSE ASSOCIATIE VOOR PODIUMKUNSTEN

Aangezien uw ministerie een belangrijke rol speelt in de financiering – en daarmee in het goed functioneren van de podiumkunsten - verzoeken wij u om over deze problematiek in overleg te treden met uw collega van sociale zaken, minister Asscher, en hem te wijzen op de noodzaak van een verdergaande uitzondering in de WWZ voor de podiumkunsten.

Tevens verzoeken wij u om, bij de verdere uitwerking van uw eigen subsidiebeleid voor de periode 2017-2020, kritisch te kijken naar de haalbaarheid van de subsidievoorwaarden en prestatie-afspraken in relatie tot de hier geschetste arbeids(markt)problematiek. Wij zullen dit ook onder de aandacht brengen van het Fonds Podiumkunsten en andere subsidiënten.

Wij zien uit naar uw spoedige reactie op deze urgente problemen in de podiumkunsten. Vanzelfsprekend zijn zowel wij als brancheorganisatie, als onze leden graag bereid om u nadere toelichting en informatie te verschaffen.

Met hartelijke groet,

Yolande Melsert
Directeur NAPK

cc. Minister Asscher van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Raad voor Cultuur
Fonds Podiumkunsten
Commissie SZW van de Tweede Kamer
Commissie OCW van de Tweede Kamer